

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 19/2017 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty sivistysvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- sivistysvaliokunta SiVL 7/2017 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Olli Sorainen, työ- ja elinkeinoministeriö
- opetusneuvos Petri Haltia, opetus- ja kulttuuriministeriö
- oppimispalveluiden päällikkö Eija Zitting, Aalto-yliopisto
- liiketoimintapäällikkö Ilkka Eerola, Metropolia Ammattikorkeakoulu
- aikuiskoulutuspäällikkö Riikka Joutsensaari, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- pääsihteeri Milla Sandt, Tasa-arvoasiain neuvottelukunta
- asiamies Lauri Pakkanen, Rakennusteollisuus RT ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Rakennusliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia väliaikaisesti siten, että vuonna 2017 työvoimakoulutuksena voitaisiin hankkia korkeakoulututkintoon johtavia opintoja uuden korkeakoulututkinnon suorittamiseksi henkilöasiakkaalle, joka on

Valiokunnan mietintö TyVM 3/2017 vp

jo aiemmin suorittanut korkeakoulututkinnon. Esityksen tavoitteena on työllisyyden edistäminen ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen erityisesti kasvavilla toimialoilla.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2017.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kannattaa hallituksen esitystä luoda työttömänä ja työttömyysuhan alla oleville korkeakoulutetuille mahdollisuudet täydentää ja vahvistaa osaamistaan joustavasti muuttuviin työvoimatarpeisiin erityisesti kasvavilla toimialoilla. Ehdotettu muuntokoulutustyyppinen työvoimakoulutus on tarkoitettu henkilöille, joilla on ennestään korkeakoulututkinto, jonka suorituksia voidaan lukea hyväksi uudessa tutkinnossa. Siten koulutusaika on tavanomaista merkittävästi lyhyempi, 24 kuukautta. Tämä mahdollistaa tarvittavan työvoiman saannin nykyistä nopeammin.

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksen tarkoituksena on helpottaa erityisesti rakennusallalla olevaa akuuttia pulaa saada kelpoisuusehdot täyttävää työnjohtohenkilöstöä. Rakennusmestari-koulutuksen lakkauttaminen 1990-luvun lopulla vaikuttaa edelleen siihen, että varsinkin rakennusalan työmaajohtajista on kova pula. Koulutus aloitettiin myöhemmin uudelleen. Ammattikorkeakouluista valmistuu vuosittain vajaat 300 rakennusmestaria, mikä ei vastaa niitä koskevaan kysyntään. Valiokunta tunnistaa tarpeen vastata kohtaanto-ongelmaan ehdotetulla tavalla, mutta pitää valitettavana, että meillä ei ole pystytty huolehtimaan siitä, että koulutettua henkilöstöä on saatavilla riittävästi eri puolilla maatamme.

Hallituksen esityksellä pyritään vaikuttamaan korkeakoulutetun työvoiman saantiin erityisesti rakennusallalla. Valiokunta toteaa sen olevan sinänsä perusteltua kelpoisuusvaatimukset täyttävän työvoiman vajauksen vuoksi ja mallin pilotoimiseksi, mutta painottaa, että ehdotettua muuntokoulutusta tulee olla tarvittaessa mahdollista käyttää myös muilla ja myös naisvaltaisilla aloilla.

Korkeakoulutettujen muuntokoulutuksen mahdollistavan säännöksen ehdotetaan olevan voimassa vuoden 2017 loppuun saakka, mutta kuitenkin siten, että siinä tarkoitettut opinnot tulee olla suoritettuina vuoden 2019 loppuun mennessä. Määräaikaaisuutta perustellaan hallituksen esityksessä sillä, että ammatillisen koulutuksen reformin yhteydessä valmistellaan työvoimakoulutuksen tutkintoon tai sen osaan johtavan ammatillisesti suuntautuneen koulutuksen siirtämistä työ- ja elinkeinoministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriön valtioneuvostonjärjestelmän piiriin. Suunnitelman mukaan työnjaon muutos toteutuu vuoden 2018 alussa. Järjestelyyn liittyy 31.12.2019 päättyvä siirtymäaika, joka mahdollistaa vuonna 2017 alkaneiden työvoimakoulutusten loppuun saattamisen. Sivistysvaliokunnan lausunnon (SiVL 7/2017 vp) mukaan hallinnon alan työnjaon muutoksen valmistelun yhteydessä päätetään, miten korkeakoulutettujen työttömiä tai työttömyysuhan alaisten tarpeisiin vastataan jatkossa. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää tärkeänä, että nyt käsiteltävänä olevan esityksen mukaista muuntokoulutusta on mahdollista järjestää myös määräajan päättymisen jälkeen. Sen valmistelussa tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää nyt esitettävän muuntokoulutuksen aikana saatuja kokemuksia. Huomiota tulee kiinnittää myös työllisyysmäärärahojen tarkoituksenmukaiseen kohdentamiseen ja varmistaa, että tähän koulutukseen suunnattava rahoitus ei ole pois vaikeasti työllistyvien tukemisesta. Sa-

Valiokunnan mietintö TyVM 3/2017 vp

malla on selvitettävä, miten muuntokoulutukseen osoitetut resurssit tulevat kohdentumaan pieniin ja suuriin yrityksiin. Valiokunta toteaa, että ehdotettu muuntokoulutus on yksi tapa opiskella työttömyysetuudella, mutta jatkossa on tärkeää kehittää työttömien opiskelun kannusteita kokonaisuutena.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 19/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 7.4.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Heli Järvinen vihr
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Teuvo Hakkarainen ps
jäsen Hannakaisa Heikkinen kesk
jäsen Reijo Hongisto ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Jaana Laitinen-Pesola kok
jäsen Leena Meri ps
jäsen Merja Mäkisalo-Ropponen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Martti Talja kesk
jäsen Juhana Vartiainen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Lahtinen